

Veicot kases aparātu reformu, Valsts ieņēmumu dienests izbrāķējis 18 000 kases aparātu. Lai VID konstatētās problēmas novērstu, nepieciešams pusmiljons eiro, taču nav skaidrības, kurš par to maksās.

REDAKCIJAS KOMENTĀRS

Darba tirgus robotizējas

Lai atturētu noliktavas darbinieku no rāvējslēdzēja aizvilkšanas uz lielās ceļasomas skausta un sēšanās lidmašīnā uz Britu salām, pie algas nācās pielikt pārsimt eiro. Tā ir reāla ražotnes vadītāja pieredze, un, jādomā, līdzīgas izvēles priekšā jau ir nonākuši vai tuvākajā laikā nonāks daudzos uzņēmumos. Darbaspēks sadārdzinās. Gada laikā vienas stundas izmaksas darbaspēkam pieaugušas par vairāk nekā septiņiem procentiem, liecina Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati. Darbaspēka izmaksas pieaugušas gandrīz visās jomās no grāmatvedības līdz enerģētikai. 2018. gadā, visticamāk, darbaspēka izmaksas sadārdzināsies vēl spēcīgāk, vispirms jau ņemot vērā valdības ieviesto minimālās algas kāpumu. Tomēr ne tāpēc vien. Darba tirgus saspīlējuma spiediens aug, svaru kausiem arvien vairāk nosliecoties uz darbaspēka pusi. Tas ir reizē slikti un labi. Uzņēmumi saskaras ar nopietnām grūtībām, laipojot pa rūkošo darba tirgus piedāvājuma un darbinieku augošo izmaksu izaicinājumu ciņiem. Tajā pašā laikā šāda situācija, iespējams, zināmā mērā arī palīdz mazināt emigrācijas plūsmu, jo darbinieki sajūt un apzinās to, ka bumba ir viņu pusē. Lai uzņēmuma vadītājam nebūtu pašam jākārt noliktavas plaukti, jo atrast darbiniekus uz līdzšinējiem nosacījumiem kļūst grūtāk, viņš ir spiests «atvērt maku» – darba tirgus situācijas spiediena dēļ, nevis tāpēc, ka darbinieks sācis strādāt labāk. Cik šāds stāvoklis ir veselīgs valsts ekonomikai kopumā, rādīs tuvākie gadi. Iespējams, līdz

Raivis Bahšteins,
DB galvenais redaktors vietnē

Robotizācija ir darba tirgus saspīlējumu blakne.

zināmai robežai tas palīdz uzturēt tautsaimniecības organismam noderīgu tonusu. Vienlaikus ir skaidrs, ka šis darba tirgus smaguma punkta pārbīdes veicinās robotizāciju, bet ražošanas procesu automatizācijas ietekme uz darba tirgu nes līdzīgu pavisam citus izaicinājumus. Pašlaik jau ir pienācis brīdis, kad uzņēmēji saka – esam gatavi straujāk ieguldīt modernizācijā un robotos, lai samazinātu darbaspēka izmaksas un ilgtermiņā ietaupītu. Robotizācija ir darba tirgus saspīlējumu blakne. Tā ir iespēja uzņēmumiem, reizē arī laikmeta neizbēgamība, taču nodarbinātībā tā viesīs korekcijas, sevišķi ņemot vērā to, ka darbaspēka pārkārtošanās inerce jauniem apstākļiem notiek lēni – tehnoloģiju ienākšana apsteidz cilvēciskos trūkumus. Ražošanas robotizācijas sekas asāk izjutīsim pēc dažiem gadiem, dažādās nozarēs roku darbu arvien izteiktāk aizstājot ar automātiku.

Interesanti, ka valsts pārvaldē darbaspēka izmaksu pieaugums ir bijis straujāks nekā uzņēmumos. Valsts maizes pelnītāji pagājušā gada beigās saņēma pat par desmit procentiem lielāku atalgojumu nekā 2016. gada izskaņā. Arī te lomu spēlēja tas, ka darbaspēka sadārdzināšanās ir pašsaprotamas sekas darbaroku pieaugošanai trūkumam Latvijā. Šis biznesa vides izaicinājums sakritis ar valsts pārvaldes publiski sludinātajiem centieniem piesaistīt labākus speciālistus, piedāvājot konkurētspējīgāku atalgojumu. Kamēr roboti nespēj aizstāt ierēdņus, valsts pārvaldē nodarbināto izmaksu līmenis, ticams, arī turpinās celties.

Jaunieši spēj saražot augstas kvalitātes preces, bet neprot tās pārdot un ieiet uzņēmējdarbībā. Tirgus ekonomika un mārketinga bērniem ir jāmāca jau bērnībā līdz ar mātes pienu,

Ruta Krūkle, Aizkraukles Profesionālās vidusskolas direktore.

PROFESIONĀLĀS ORGANIZĀCIJAS

Atbildīgi izmantojama privilēģija

Guntis Ābolītišs-Āboliņš,
AS RERE Grupa valdes priekšsēdētājs

Esmu darbojies un joprojām darbojos šādās organizācijās un apvienībās, tajās pārstāvo savu darba devēju – vienu no lielākajiem Latvijas būvniecības tirgus spēlētājiem, kā arī pavisam nelielu biznesu, kas ir mans hobija un sirdslieta. Tāpēc allaž jebkuru šajās organizācijās virzāmu jautājumu izvērtēju, kā minimums, no abām šīm pozīcijām. Diemžēl nereti nonāku pretrunās, jo viens svaru kauss mēdz būt stipri smagāks par otru. Ikvienam, kurš apsver domu iesaistīties kādā biedrībā, profesionālajā organizācijā vai apvienībā, vispirms sev uzdod jautājumu – kāpēc man to vajag? Līdzdarbošanās prasa ne vien laiku, bet arī enerģiju, un virzāmie jautājumi ne vienmēr ir tieši saistīti ar pārstāvēto jomu. It īpaši tas izpaužas, darbojoties vispārīgās, ne šauri specializētās biedrībās un asociācijās. Tomēr tās ir ļoti būtiskas, jo sniedz kopskatu un parāda, kā konkrētais risinājums «iet kopā» ar citām nozarēm. Savukārt specializētās profesionālās apvienības spēj radīt visprecīzāko konkrētajai jomai nepieciešamo regulējumu, kas ir balstīts praksē un reālu jomas ekspertu gūtās atziņās. Tikai, vienlaikus pastāvot gan specializētājam, gan vispārīgajam uzņēmēju apvienībām, ir iespējams optimāls gala rezultāts. Tas, kas motivē mani personīgi darboties apvienībās, ir atziņa – ja Latvijai kopumā ies labi, tad arī man un biznesam, ko pārstāvu, veiksies.

Piemērs ir nodokļu reforma. Lai arī tiešas pozitīvas ietekmes uz uzņēmējdarbību tai nav, tomēr ticu, ka mērķis – sekmēt vispārējo tautsaimniecības izaugsmi – caur to varētu tikt sasniegts. Protams, reforma varētu būt krietni labāka, un jāpiekrīt, ka «no zivju zupas zivs gabali ir izņemti», tomēr kopumā tā ir vēsta pareizā virzienā. Un attiecībā uz to, kāpēc tā nav perfekta, saskatāmi akmeņi ne vien valsts institūciju, bet arī sadarbības partneru, tostarp uzņēmēju, laucīnā. Mums bija jābūt vēl vienotākiem un jāieziņē kopīgās visbūtiskākās vērtības, kuras apliecina saimnieciskumu, interešu līdzsvaru un taisnīgumu. Vērtības, par kurām pastāvēt un kuru izslēgšanu nepieļaut.

Neskatoties uz kļūmēm vai atsevišķos gadījumos piedzīvotām neveiksmēm, nav noliedzams, ka arī Latvijā ir spēcīgas asociācijas un profesionālās biedrības, kuru rokās ir liela vara. Tieši tāpēc to vadībā ir jābūt cilvēkiem, kas vēlas, prot un spēj pastāvēt par kopīgi noteiktajām prioritātēm, neļaujot no solītā atkāpties arī politikā un valsts institūcijām. Nav normāla situācija, kad pastāv būtiskas atšķirības starp terminiem *uzņēmēja atbildība* un *politiskā atbildība* – ja pirmā ir ļoti reāla un tās trūkuma gadījumā uzreiz tiek iedarbinātas soda naudas un represijas, tad otrā ir tikai formāla un patiesībā neparedz neko. Uzņēmēji nevar pašauties uz valsts līmeņa politikas plānošanas dokumentiem – Nacionālo attīstības plānu, Eiropas Savienības fondu apguves grafikiem, ja tiem ticētu, vismaz mēs, būvnieki, jau būtu bankrotējuši! Balstoties uz šo pieredzi, esam iemācījušies būt pacietīgi un pašauties tikai uz sevi un saviem solījumiem, tomēr esmu pārliecināts, ka, gudru un motivētu uzņēmēju pārstāvju turēti pie vārda, arī valstsvīri būs spiesti īstenot to, ko solījuši, kā rezultātā arī biznesa vide kļūs arvien labāka un aizsargātāka.